

TANKÓ ANDREA

Kívül rekedtem magamon – avagy kettéhasadt arcok párbeszéde

Azt mondta, szeret. Idegen hangzás. Es-zé-e-err-e-té. Idegen. Miért – nem?

Azt mondta, szeret. Ismerős hangzás. Es-zé-e-err-e-té. Ismerős. Miért?

Látok egy arcot. Szépen elrendezett, harmonikus női arc. Frissen mosott, helyesbíték, mindig frissen mosott(nak tűnő) haj, ráadásul göndör, kiemeli a karakteres szemöldökvonalat. Barna. A haja is, a szeme is, a bőre is. Még a ruhája is. Nem, az túl letisztult, túl egyszínű. Ő pedig maga a megtestesült sokszínűség. Ezért a ruhája nem barna, inkább barna meg bézs, őszi mustár, naplemente-narancs. Mindez együtt, egyszerre. Sokszínű.

Látom, amint a buszmegállóban áll, korán(t sem emberi órában) várja a reggeli buszt, a buszt, amely mindig késik, majd kerékcikorgatva berobog, végül pedig tovább. Továbbhalad a busz, tovább a kép is. Az arcé. Türelmetlen, nyugodt, jelentőségteljesen áll, majd határozott mozdulattal felszáll. Mintha pontosan érkezett volna a busz. Mintha mindig pontosan érkezne. Mintha minden rendben lenne. Mintha.

Aztán ugyanaz az arc órákkal később, már emberibb órában, ugyanaz a nyugodt arc. Jó a légkör, szokta mondogatni, szoktuk mondogatni, mi, mindenki, amikor megmagyarázzuk, miért is olyan minden, mintha rendben lenne. Meg a hangulat, meg az összkép, jól alakultak a dolgok, szerencsés csillagzat alatt született, és a többi, na, hát mit van mit tenni, akinek élet van jósolva, élni fog. Bármit is jelentsen az élet, a jóslat, a fog, azért mondjuk ezeket. Így mintha értenénk, miért vannak rendezett reggelhetes-arcok és rendezett déli-kettős-arcok, s miért van, hogy nincs párjuk, arc-párjuk és élet-párjuk, miért van több -talan és -telen, miért fosztódunk meg. Néha. Néha nem. Mikor? Mitől?

Közben halad a mánus, az idő nem, a belső legalábbis nem, megállt, régóta kifogyott az elem, s csak kattog, csak pattog, sokszor az éjszaka közepén, kipattan és felpattan, ketyeg a mánus egy helyben, nincs előre és nincs hátra, a belső nem halad, a belső idő, csak a mánus pattog rosszkor és jókor, mogyorót kér és karikákat rajzol – a szív alá. Közben halad a mánus, az idő is, a külső, ha van ilyen, pedig nincs, mindentől függetlenül nem létezik, nincs idő(m) – mire is? Az arc befejezi a napi munkát, füzet becsuk, helyére tol, lámpa leolt, zsebkendő a zsebbe, minden, mintha ott

TANKÓ ANDREA (1997, Sepsiszentgyörgy) jelenleg mesteris hallgató a kolozsvári BBTE tanácsadás szakán. Kíváncsi, kutakodó és befogadó. Az irodalom számára kérdés és válasz egyszerűre, kapcsolódási pont nehéz és kevésbé nehéz helyzetekben. Korábban jelent meg novellája a Várad folyóiratban, valamint a Bibliofil Alapítványnál is. A 2018-as és 2019-es Tabéry Géza novellapályázat megszerezte a harmadik díjat.

sem lett volna, minden, mintha csak másnap kezdődne, a mindenkori holnapban. Arc ki, arc el, arc fel a buszra, arc sétál, nem áll meg a bejárati ajtónál. Egyik nap sem, mindig sétál még lefekvés előtt. Kifújni a napot, kiszellőztetni a fejet, de igazából embereket látni még. Embereket, akik elrohannak mellette, bocsánat, mondják (jobb esetben), de általában még ezt sem. Jól van így, a lényeg, hogy idegen kabátok súrolják az arcot, idegen kabátokban idegen arcok, kifestve a lélekráncok vagy nem, felfestett és élni hagyott szarkalábakkal. Idegen emberek arca, idegen suhanások, idegen hangok és egy-egy belevegyülő ismerősség is. Ott, az utca végi tömbházban, igen, hajszálpontosan kilenc órákor felgyúl majd a villany, a konyha lehet ott, a fényben egy asszony, kontyát ecsettel szúrja át, az arca homályosan látszik, ilyen távolból legalábbis, de közről sem biztos, hogy jobb a(z arc)kép. Levest főz vagy másodikat, vagy nem, valószínűbb, hogy a felszáradt ételmaradékot, a kicsöpögött zsírt sikálja, egyik nap összepiszkol, másik nap megtisztít, így mehet ez estéről estére, gondolja az arc, ismeri már ezt a másikat. Ahogyan a tó körül sétáló idős párt is, ők már biccentenek is, töpörödött kicsi néni, fánkillantú a hangja, mikor azt mondja, puszi-lom, kedveském, és tényleg így is gondolja, kedveskének, puszit érdemlő kedveskének. Karja átfonja a bácsiét, milyen szép ember (lehetett), ott ül az orra sasszerűségében mindenestül az elmúlt 70 év, közben meg mosolyog a szeme, mosolyog, s totyognak ketten, biccentve, köszönve, szeretve, élve. Most már haza lehet menni, így az arc, a rendezett, az este kilenckor, hosszú munkanap után is rendezett arc.

A szoba hideg, de hamar bemelegszik. Nincs pazarlás, nincs kényeztetés, mindent a maga idejében, akkor, amikor valóban használjuk, nem hagyjuk kiszállni a hőt, s elfolyt a vizet, s kicsorogni az éleket az ablakon, nem. Szellőztetni is csak felügyelet mellett. Kis szoba, füstölőillata van, Síva istennő illata, sokszínű, benne egy sokszínű arc, egy sokszínű élet, nyugodtan és szépen, hisz szerencsés csillagzat alatt született, és a többi.

Az a fotel... hol a fotel, hiányzik egy fotel a szobából, bár így nagyobbak tűnik, mégis érződik a hiánya. Volt ott egy fotel, szürke, nem illett a sokszínűségbe, kopottas, régi, talán még lyukas is valahol, kerekkel, talán így tűnt el, kitolódott, eltolódott, hol a fotel?

Érzek egy arcot. Belülről. A saját arcom az, félreáll a hajam, sikeresen elaludtam, oroszlános, csak így hívom. Az a másik, az a rendezett és szép és szerencsés csillagzat alatt született, az mintha-arc. Ez a... valódi?, jelenlegi?, megszokott?, enyém? Ez a - .

itt van a fotel, jó kis fotel, gyere, ülj apu ölébe, nézd, milyen kényelmes a fotel, csak úgy simogat, igen, apu vár, mit gondolsz, kedveském?, pusztit is érdemelsz, hogyne érdemelnél, nem, ne akarj itt hagyni, pszt, titoktündér lelakatolta a szájad, úgy bizony, pszt

Itt van a fotel, jó kis fotel, szürke, régi, talán még lyukas is valahol, kerekkel. Jó kis fotel, benne apu, benne én.

Villanófény-émlék. Csapó egy. Zaj van az osztályban, M. tanító bácsi ott ült a katedránál, kihívott hiányzót jelenteni, amúgy kedves ember volt, alacsony, tömpe orrú, vékony hangján köszöntötte reggelente az egy-két-három-négy bét, Jóóó reggelt kívánok, nem, nem kedveskéim, majdnem, manóányok és manófiúk. Kezdődhet a napunk?, így kezdődött minden napunk.

M. tanító bácsi hozzáért a kezemhez, áramütésként futott végig rajtam, képek jelentek meg, fotelről és titoktündérről, arról, hogy apu szeret, s ez az áramütés ugrásra készítetett, sőt, fel is sikoltottam. M. bácsi csak nézett, olyan nagy lett a szeme, mint két labda, benne nagy kérdőjelek, ha lehetnek kérdőjelek a szemben, akkor vörösek, égetőek, az osztály egyből elhallgatott. Én meg, magam nélkül, a nélkül a maga(m) nélkül, akit már rég elhagytam, elhagytam valahol a szürke kopott fotel, a Liliom utca (hogy máshogy hívhatták volna az utcát, ahol nőttem, csak nőttem, fel nem) és az Ötös Gimnáziumba vezető út között, elhagytam, mielőtt magammá váltam volna, visszafutottam a helyemre. Emlékszem, órák után M. tanító bácsi odajött hozzám, már csak ketten voltunk, talán direkt lassan pakoltam, akartam, hogy megkérdezze, mi bajom, hogy vagyok, akartam, hogy valaki megkérdezze, félek-e, szóval megvártam, hogy megvárjon, s megkérdezze – mit is?

Azt mondtam, a titoktündér lelakatolta a szám, igen, így van ez, húztam egyet a vállamon, mosolyogtam, s szaladtam haza az egyetlen helyre és emberhez, aki - .

Csapó kettő. Mindig csak távolról csodáltam, közelebb nem merészkedtem. Kívül álltam az életen. Aztán egyszer, amikor majdnem megismétlődött az évekkkel azelőtti, egy-négyes bés M. bácsis (haza)futásom, jó erősen megrángattak. Megrángatták a kezem, hogy kinyissam a szemem. Jó ember volt, azt mondta, sokat olvasott rólam, azaz az olyanokról, mint én, felismeri a jeleket, ne féljek, sőt, menjek, menjek el és beszéljek róla. Nem mentem. Félttem. Magamtól, akiről olvasni lehet, az olyanoktól, mint én, s hogy felismerhetők a jelek. Milyen jelek, hisz lakat a számon, tündérek közt ezt így szokás, meg azok között is, akik - . Többet nem találkoztam vele, én kívül voltam, kívül az életen és a világon, ő meg nagyon benn, nagyon benne és bennem, akiről már olvasott, s akit meg akart váltani. Nem mentem, legalábbis nem oda, ahova ő mondta. Mehettem volna, mégse mentem. Helyette el.

Csapó három. Közel jártam a huszonöthöz, túl két kapuzárasi pánikon, el nem olvasott cévéken, visszajelzés nélküli önfeltárukozásokon, két pszichológuson, akik szintén sokat olvastak rólam és az olyanokról, mint én, akik segíteni akartak, ingerületelárasztás és hipnózis, vissza az origóhoz, ó, édes jó apám, te voltál az origó, te és az, ahogy szerettél, miért így szerettél? Miért nem úgy, mintha. Minden mindig rendben lett volna. Mintha.

Új lakásba költöztem, egyedül, egy kis garzonlakásba, pont megfelel nekem, egyedül nem terjeszkedem, kis zug, a szoba hideg, de hamar bemelegszik. Nincs pazarlás, nincs kényeztetés, mindent a maga idejében, akkor, amikor valóban használjuk, nem hagyjuk kiszállni a hőt, s elfolyjni a vizet, s kicsorogni az éleket az ablakon, nem. Autokorrekt, az utolsó de. Pont, hogy hagyjuk, sőt, nem is kell hagyni, hisz eleve kinn van, kinn van az életem, az ablakon kívül, rajtam kívül. Kívül vagyok magamon, arc vagyok, kócos oroslánhajjal, türelmetlenül húzogatott szemöldökkel minden reggel ugyanott, ugyanabban a lepattant buszmegállóban, várva ugyanazt a buszt, napról napra, késésről késésre. Van egy fotelem, hoztam magammal. Igaz, így még kisebbnek tűnik a szoba, de találtam neki egy megfelelő kis zugot, ahova pont befér. Igaz, szürke és kopott, régi és foltos, nem illeszkedik a szoba hangulatához, de hát az sem az enyémhez, úgy-hogy fotel begyömöszöl, éleket kinn hagy, ajtó kulcsra zár.

Néha beleülök a fotelbe, érzem a rücskeket, a felszakadozott bőrt, úgy belesüppedek, mintha – mintha ketten ülnénk benne, én pihekönnyű csontokkal és babos pizsamában, s egy ötszörös én, nehéz, érdes az arca és a lehelete, amikor azt mondja, minden rendben, szerencsés csillagzat alatt születtem, kedveském.

Aztán, amikor jöttél, s azt mondtad, szeretsz, kettéváltak az arcaim, láttam az arcot, akit látni tudtam, látni akartam, a sokszínűt, akit nem ér áramütés a szeretlekre, s aki nem menekül – mi elől is? Az arcot, akinek a szobája kicsi, de tágas, szeszínű fotel van benne, mert nincs, sose volt, nem is szereti a foteleket, hisz minek, ha van ágy.

És éreztem az arcot, belülről, az arcot, ami az enyémhez feszült szorosan, s amit karmoltam eleget, nem mállott – se le, se el. Az arcot, akin végigfut az áram, s futásra készíti magát is, elfutásra és kifutásra, ha valaki hozzáér, ha valaki azt mondja, szeret. Emlékeztet egy hangra, rekedtre, idősödőre, egy hangra és tündérekre, meg egy fotelre, amit azóta is beültetek minden új lakásba. Inkább csak szűkösen férek el, de olyan jól passzol oda. Mindenhova igazából. Azt mondják, a történeted nem te vagy. Te ki vagy?

Azt mondtad, szeretsz. Idegen hangzás. Es-zé-e-err-e-té. Idegen. Miért – nem?

Azt mondtad, szeretsz. Ismerős hangzás. Es-zé-e-err-e-té. Ismerős. Miért?